

26.11x16.46	1	16	עמוד	הארץ - כותרת	03/04/2014	41855274-6
הכפר הירוק בית הספר - 90290						

לאחר שהבנייה העלימה את בריכות החורף ממישור החוף, הבריכה בצפון ת"א שבה לחיים

גשמי בריכה

צפריר רינת

שנים רבות עמדה בשממונה בריכת החורף שהתקיימה בעבר בחולות של צפון תל אביב. היא יובשה כמעט לחלוטין והשטח סביבה, שהיה אגן הניקוז של מי הגשמים שמילאו אותה, הפך מוקד עזובה והשלכת פסולת. פרויקט שיקום שבוצע לאחר-ונה בשיתוף אקולוגים ועיריית תל אביב-יפו החזיר את הבריכה לחיים והשיב אליה מינים רבים של צמחים ובעלי חיים.

בשנתיים האחרונות החלו אגף שפ"ע והרשות לאיכות הסביבה של העירייה בפעילות לשימור ושיקום אתרי טבע, בשיתוף תושבים ותלמידים המתגוררים בסמוך להם. אחד האתרים שנבחר הוא בריכת החורף בצפון העיר – שריד לשפע בריכות לאורך מישור החוף, שרובן נעלמו כתוצאה מבנייה, מפעולות ניקוז ומזיהום. מפה משנת 1880 מגלה בריכה בגודל מרשים בא-ת. תכנון ושיקום הבריכה הופקדו בידי האקולוג ואדריכל הנוף ליאב שלם, המשמש כיועץ לעירייה, ופ"רופ" אביטל גזית מאוניברסיטת תל אביב. השניים כבר התנסו בשיקום בריכת חורף בשטחי בית הספר

הבריכה המחודשת. האקולוג האחראי לשיקום: "זה מקום שנותן גישה מיידית לטבע" צילום: מוטי מילרוד

בצע הצלה מאתר שבו הוקם יישוב חדש ליד נס ציונה. בעלי חיים שבו לאתר מיד לא-חר שהמים החלו למלא את הבריכה. במקום כבר ישנם ברווזים ושני מינים של דו-חיים (קרפדות ואיל-ניות). במים יש גם מגוון עשיר של חיפושיות, סרטנים ופשפשי מים, המשמשים מזון לבעלי חיים אחרים. "אין זחלים של יתושים במים וזה מדד לכך שהמערכת האקולוגית גית בכריכה מתפקדת, כי הם לא עומדים בתחרות עם בעלי חיים אחרים", אומר שלם.

כיום ישנו מרבד מרהיב של פרחי בר מסביב לבריכה והוקף מו בה כבר כמה שבילי הליכה. המקום הוגדר כפארק טבע, ובי-עתידי יוקמו בו נקודות תצפית למטיילים וייערכו בו סיורים מודרכים. "זה מקום שיוכל לתת לתושבים באזור גישה מיידית לטבע", אומר שלם, "משהו שיאזן את הסביבה העירונית הבנויה".

ואכן, שיקום בריכת החורף לא הציל אתרי טבע אחרים באזור, והעירייה מסיפה לקדם תוכניות בנייה נרחבות בצפון תל אביב. לטענת פעילי סביבה, התוכניות יפגעו קשות במצוק הכורכר הטבעי החשוב ביותר ששרד בתחומי העיר.

בשלב הבא הוחלט לשקם את הצומח הטבעי מסביב לבריכה. צמחים פולשים כמו שיטה כהלח-לה נעקרו ובמקומם נשתלו מינים של צמחי בר, בהם כאלה הנחשבים נדירים, כמו תורמוס צהוב. פעילות זו נעשתה בשיתוף תלמידים מהאזור, ובהם תלמידי בית הספר הסמוך "תיכונט" המשקיף אל שטח הבריכה. חלק מהצמחים הועתקו לאזור הבריכה לאחר שהוצאו במ-

הגשמים והשנה הבריכה התמלאה בהם. מי הגשמים כבר לא מגיעים לבריכה בזרימה טבעית ישירה מה-חולות שמסביב, שחלק ניכר מהם כבר בנויים; כעת הם זורמים דרך צינורות ניקוז עירוניים, המתנקזים אל שדה סמוך ומשם לשטח הבריכה. בכריכה עצמה הושאר במכוון כמה גושי קרקע הבולטים מעל המים, שהפכו למקומות מקלט וריגירה עבור עופות מים.

הכפר הירוק. השלב הראשון בתוכנית היה שיקום הטבע תוך התאמה למציאות העירונית שנוצרה סביבו. לשם כך היה צריך לעצב מחדש את השטח כדי שיוכלו להיקוות בו שוב מי גשמים. "עשינו בדיקות קרקע וראינו שיש במקום שכבת חרסית שלא תאפשר לחלול מים", מספר שלם. "ביצענו עבודות חפירה כך שנוצר שטח שבו יוכלו להיאסף מי